

Хмельницький і пани Руданський Степан Васильович

Стали колись Хмельницького
Ляхи підмовляти,
Щоби нашу Україну
З Польщею з'єднати.

А Хмельницький їм говорить:
«Сядьте, добрі люди!
Послухайте мої байки,
Чи правдива буде?..

Ото був собі господар,
Мав їдного сина,
І любив він його щиро —
Сказано, дитина...

Любив його, як дитину,
Годив, як паняті;
Але в того чоловіка
Був і вуж при хаті.

І, бувало, як дитина
За обід сідає,
В тую пору із-під печі
І вуж вилізає...

І що дитя йому кине,
Що само упаде,
Вуж полізе позбирає,
Вуж і тому радий!..

Але раз дитя почало
Із вужем дрочитись,
Дрочилося-дрочилося,
Далі стало битись.

Вуж до піни розізлився,
Укусив дитину;
Аж надходить і господар
В ту лиху годину...

Як ударив по вужеві,
То хвіст і остався,
А вуж, живий, та безхвостий,
У нору сховався...

Нема в хаті вже дитини,
І вужа не стало;
А тим часом господарство,
Як вода, спливало.

В рік ісплила вся маєтність,
Всі його пожитки,
Ба вже й на нім не осталося
Ні рубця, ні нитки.

Іде, бідний, до ворожки;
Світить вона свічі,
Посиділа-погадала,
Каже: «Чоловіче!

Мав-ись,— каже,— чоловіче,—
Ти вужа хатнього!
Все багатство, вся маєтність —
Все було від нього.

А як ти з ним посварився,
А може, й побився,
То ото ж ти через теє
Усього лишився!..»

Повертається господар
До своєї хати,
Прислонився коло печі
Та й став вужа звати...

Вилізає вуж безхвостий
Та й став говорити:
«Ні вже,— каже,— чоловіче,
Разом нам не жити!

Скільки ти на мене глянеш —
Зараз пригадаєш,
Що довіку через мене
Ти сина не маєш!

Скільки я на тебе гляну,
Зараз пригадаю,
Що довіку через тебе
Я хвоста не маю.

Буду тобі, чоловіче,
Все добро робити,
Але разом із тобою
Я не буду жити!..»

Отак воно, добрі люди!
Польща — то дитина,
Король польський — то господар,

А вуж — Україна!..»

Постійна адреса: http://ukrlit.org/rudanskyi_stepan_vasyliovych/khmelnytskyi_i_pany